

Projekt

z dnia 12 listopada 2024 r.

Zatwierdzony przez

BURMISTRZ

Dariusz Skrobel

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W PSZCZYNIE**

z dnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie
Pszczyna na lata 2025 - 2027**

Na podstawie art 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r.
o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.), w związku
z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie
pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.)

Rada Miejska w Pszczynie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pszczyna
na lata 2025 - 2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pszczyny.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2025 r.

Dyrektor

Projekt uchwały ośrodku
Ośrodka Pomocy Społecznej w Pszczynie

Wydział Referat

mgr *Sonia Marekula*

data i czytelny podpis

Sprawdza pod względem prawnym
Radca Prawny

Anna Kuczenia-Jarosz
podpis radcy prawnego

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Pszczynie
z dnia 2024 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pszczyna na lata 2025-2027

Spis treści:

Wprowadzenie	3
Organizacja i wsparcie rodziny na poziomie gminy	5
Diagnoza społeczna	7
Zasoby Gminy Pszczyna	15
Analiza SWOT	15
Adresaci programu	17
Założenia programu.....	18
Przewidywane formy i efekty działania	18
Źródła finansowania	20
Monitoring oraz ewaluacja	20
Podsumowanie Programu	20
Załącznik nr 1 Informator	22

Wprowadzenie

Obserwowane zmiany społeczne, ekonomiczne i cywilizacyjne pociągają za sobą nieuchronnie przeobrażenia w obrazie najmniejszej komórki społecznej - rodziny. W ostatnich latach uległa gwałtownym zmianom nie tylko struktura rodziny, układ panujących ról, ale też jej funkcje.

Rodzina jako system jest układem wzajemnych powiązań, relacji pomiędzy jej członkami. Każda rodzina stoi w obliczu wyzwań w ciągu całego cyklu życiowego. Nieustannie zmienia się kontekst w jakim żyje. Niektóre doświadczenia są oczekiwane, inne nagłe i zaskakujące. Takie jak pandemia i wynikająca z niej izolacja, nagła utrata pracy czy choroba. System rodzinny dysponuje strategiami rozwiązywania problemów. Jedne są mniej, a drugie bardziej skuteczne, jednak ogólnie sprawdzają się one w większości sytuacji. Kiedy jednak dotychczasowe sposoby radzenia sobie stają się zupełnie nieaktualne i nieprzydatne, takie doświadczenia mają charakter kryzysu. I to właśnie w takiej sytuacji znalazło się dziś wiele polskich rodzin.

W latach 2011-2021 w Polsce obserwowany jest znaczny wzrost – o 373,5 tys. (13,9%) – liczby małżeństw bez dzieci. W 2021 r. odnotowano ich 3069,9 tys. Należy zaznaczyć, iż wzrost tego typu rodzin nastąpił przede wszystkim na wsi – o 23% (w miastach 9,2%). Kolejnym typem rodzin, których liczba zmniejszyła się w odniesieniu do wyników poprzedniego spisu, są rodziny niepełne. W 2021 r. – podobnie jak w 2011 r. - przeszło co czwarta rodzina była tworzona przez samotnego rodzica z dziećmi. W 2021 r. rodziców samodzielnie wychowujących dzieci było 2294,4 tys. Wpływy zmian społecznych, ekonomicznych i demograficznych na rodzinę są powszechnie zauważane. Wskazuje się na problemy rodziny w wypełnianiu jej zadań, na trudności materialne, brak wsparcia dla młodego i starszego pokolenia, trudności w łączeniu obowiązków zawodowych i rodzinnych. Bezpośrednimi zagrożeniami generującymi to zjawisko są m.in.: ubożenie wielu rodzin zwłaszcza wielodzietnych, duże bezrobocie w niektórych regionach kraju, bieda, rozłąki związane z wyjazdami do pracy za granicę, wzrost rodzin niepełnych i zwiększająca się liczba rozwodów. W dzisiejszym zabieganym świecie rodzice często mają ograniczone możliwości spędzania czasu z dziećmi. Zbyt duża liczba obowiązków i zobowiązań może prowadzić do ograniczonej ilości czasu na rozmowy i budowanie więzi. Innym czynnikiem utrudniającym komunikację w rodzinie jest brak umiejętności słuchania.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pszczyna na lata 2025-2027 jest kontynuacją poprzedniego Programu (na lata 2022-2024) i został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (t.j.Dz.U.2024.177). Zgodnie z art. 176, pkt 1 cytowanej wyżej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program ten zawiera możliwości, które powinny być pomocne dla rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej ról i funkcji. Jego celem jest planowanie i podjęcie takich działań, które pomogą rodzicom przeżywającym kryzys w wypełnianiu funkcji rodzicielskich, co rzutuje na kwestie opiekuńczo-wychowawcze. Celem jest pomoc rodzinie we wczesnej fazie tworzenia się problemów, które w efekcie mogą prowadzić do umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej.

Podstawa prawna:

Program będzie realizowany, w szczególności, w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.Dz.U.2024.177)
2. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j.Dz.U.2023.1923)
3. (Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.Dz.U.2024.1283)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j.Dz.U.2024.424)
5. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j.Dz.U.2024.475)
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.Dz.U.2023.2151)
7. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j.Dz.U.2024.737)
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j.Dz.U.2023.2809)
9. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j.Dz.U.2024.421)

Program wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

1. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030
2. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pszczyna na lata 2024-2030
4. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Pszczyna na lata 2024-2027

Organizacja wsparcia rodziny na poziomie gminy

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej zobowiązane są do wspierania rodzin, które przeżywają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, do organizowania pieczy zastępczej, do wspierania rodzin z programu „Za życiem” i wiele innych związanych ze wsparciem rodziny. Działania te powinny być wspierane przez inne organy takie jak: sądy i ich organy pomocnicze, policję, instytucje oświatowe, podmioty służby zdrowia, a także kościoły i związki wyznaniowe, organizacje społeczne i środowisko lokalne. Gmina Pszczyna organizuje prace z rodziną za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej w Pszczynie, któremu zgodnie z art. 190 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zleciła realizację tego zadania.

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Pszczynie w ww. zakresie należy:

- opracowanie projektów 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny oraz ich realizacja;
- zapewnienie obsługi finansowej dotyczącej współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny;
- ustanawianie rodziny wspierającej oraz zawierania z rodziną wspierającą umowy, o której mowa w art. 30 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:
 - 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
 - 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności. Asystent rodziny jest nowym i kolejnym zawodem powołanym do pracy z rodziną i wsparcia jej w wypełnianiu jej podstawowych funkcji.

Głównym zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz kształtowaniu umiejętności członków rodziny w kwestii pokonywania przez nich trudności życiowych. Z tymi rodzinami najczęściej pracowali już w obrębie tych problemów inni pracownicy służb społecznych np. pracownik socjalny, terapeuta, psycholog, kurator, dzielnicowy.

Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, pomocą i pracą z rodziną. Ma za zadanie prowadzenie działań profilaktycznych w rodzinie, a profilaktyka tu rozumiana jest jako eliminowanie zagrożeń odebrania dziecka z rodziny biologicznej. Głównym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się: ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę jej funkcjonowania w obszarze ekonomiczno-socjalnym, opiekuńczo-wychowawczym i społecznym. W tym celu wspólnie z rodziną opracowuje się plan pracy. Do pracy z asystentem kierowane są rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Praca asystenta skupia się w głównej mierze na pedagogizacji rodziców w kwestii prawidłowego wychowania dzieci, sprawowania opieki nad nimi, sposobów komunikowania się. Dodatkowo prowadzone są treningi w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, zarządzania budżetem, trening higieniczny i załatwiania spraw urzędowych. Praca taka prowadzona jest z rodziną również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej

W grudniu 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”. W ślad za programem została uchwalona ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Celem działań asystenta rodziny w ramach realizacji ustawy i programu „Za życiem” jest lepsze funkcjonowanie kobiet w ciąży, a w szczególności w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych. Działania obejmują także rodziny z niepełnosprawnym dzieckiem poprzez koordynację poradnictwa w zakresie pielęgnacji, opieki i wychowania dziecka z niepełnosprawnością oraz kwestii prawnych czy pomocy psychologicznej. Zgodnie z tymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa ma także za zadanie znacznie usprawnić dostęp do świadczeń zdrowotnych.

Diagnoza społeczna

Punktem wyjścia do opracowania diagnozy społecznej w Gminie Pszczyna, były przede wszystkim dane statystyczne za 2023 rok, w tym analiza danych rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2021-2023.

Powierzchnia Gminy Pszczyna wynosi 174 km², zajmuje 493 miejsce pod względem powierzchni gmin w Polsce. Gmina Pszczyna pod względem zaludnienia jest 86 gminą w Polsce. Gmina Pszczyna ma 50 341 mieszkańców, z czego 51,5% stanowią kobiety, a 48,5% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców wzrosła o 7,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,9 lat. Mieszkańcy Gminy Pszczyna zawarli w 2022 roku 207 małżeństw, co odpowiada 3,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa śląskiego oraz nieznacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 26,1% mieszkańców Gminy Pszczyna jest stanu wolnego, 61,5% żyje w małżeństwie, 5,1% mieszkańców jest po rozwodzie, a 7,4% to wdowy/wdowcy. Gmina Pszczyna ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -87. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,65 na 1000 mieszkańców Gminy. W 2022 roku urodziło się 480 dzieci, w tym 47,3% dziewczynek i 52,7% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 331 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,92 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

58,9% mieszkańców Gminy Pszczyna jest w wieku produkcyjnym, 21,2% tj. 143.005 mężczyzn i 132.999 kobiet. 19,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W Gminie Pszczyna na 1000 mieszkańców pracuje 223 osób. 52,7% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 47,3% mężczyźni. 8,8% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Pszczyna pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 47,3% w przemyśle i budownictwie, a 16,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Pszczyna wynosiło w 2023 roku 3,2% (3,2% wśród kobiet i 3,2% wśród mężczyzn).

W roku 2022 w Gminie Pszczyna mieściło się 21 przedszkoli, w których do 110 oddziałów uczęszczało 2.296 dzieci (1.139 dziewczynek oraz 1.157 chłopców). Dla porównania w 2008 roku w Gminie Pszczyna mieściło się 13 przedszkoli, w których do 50 oddziałów uczęszczało 1.147 dzieci (577 dziewczynek oraz 570 chłopców). Dostępnych było 1.129 miejsc.

W Gminie Pszczyna znajdują się 4 licea ogólnokształcące, w których w 51 oddziałach uczyło się 1.409 uczniów (970 kobiet oraz 439 mężczyzn). W 2022 zarejestrowano 326 absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w Gminie Pszczyna placówkę miały 4 licea ogólnokształcące, w których w 40 oddziałach uczyło się 1.125 uczniów (736 kobiet oraz 389 mężczyzn). W 2008 zarejestrowano 387 absolwentów. W Gminie Pszczyna znajdują się 2 Technika, w których w 52 oddziałach uczyło się 1.341 uczniów (502 kobiety oraz 839 mężczyzn). W 2022 zarejestrowano 185 absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w gminie Pszczyna placówkę miały 3 Technika, w których w 36 oddziałach uczyło się 857 uczniów (362 kobiety oraz 495 mężczyzn). W 2008 zarejestrowano 215 absolwentów. W gminie Pszczyna znajduje się 5 Branżowych szkół I stopnia, w których w 30 oddziałach uczyło się 682 uczniów (202 kobiety oraz 480 mężczyzn).

Tabela nr 1 – Liczba mieszkańców Gminy stan na miesiąc lipiec 2024 wg grup wiekowych

Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców Gminy wg grup wiekowych i płci	
	Mężczyzna	kobieta
0-3	801	773
4-6	914	839
7-18	3 730	3 756
19	252	255
Wiek produkcyjny	13005	13299
60-64	1401	1 646
65-74	2591	3259
75-79	621	926
8+	730	1 1374

Źródło: Urząd Miejski w Pszczynie

Na podstawie statystyk Ośrodka Pomocy Społecznej w Pszczynie dokonano analizy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2021-2023, co przedstawiają poniższe zestawienia w formie tabelarycznej.

Tabela nr 2 – Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Rok 2021		Rok 2022		Rok 2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym:	440	762	426	632	369	666
Świadczenia pieniężne	387	690	339	524	249	519

Świadczenia niepieniężne	95	128	130	167	120	147
-------------------------------------	----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie

Analizując wartości z Tabeli nr 2 widoczna jest tendencja spadkowa dotycząca liczby rodzin zgłaszających się po wsparcie społeczne. Z analizy OPS wynika, że w roku 2023 z pomocy społecznej w naszej Gminie skorzystało 369 rodzin (w tym 666 osób w rodzinach), dla porównania w roku 2020, 543 rodziny skorzystały ze wsparcia w ramach pomocy społecznej. Widoczna jest tendencja spadkowa, co w głównej mierze wynika ze wsparcia finansowego państwa w procesie wychowywania dzieci. Tendencję spadkową udzielanych świadczeń pieniężnych, można uznać za zjawisko pozytywne, ponieważ oznacza to, że rodziny radzą sobie lepiej finansowo, wykorzystując własne zasoby i środki, ale jak już wspomniano wyżej, jest to złożony problem.

Tabela nr 3 – Powody przyznania pomocy społecznej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie w latach 2021-2023

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2021		Rok 2022		Rok 2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	258	390	249	339	204	264
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	43	49	42	43	39	39
Potrzeba ochrony macierzyństwa	26	110	14	67	7	36
w tym wielodzietność:	11	64	9	53	5	28
Bezrobocie	172	352	14	241	105	158
Niepełnosprawność	197	299	170	231	163	211
długotrwała lub ciężka choroba	242	364	226	67	221	276
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	97	272	70	170	51	108
w tym: rodziny niepełne	45	126	33	86	20	57
Przemoc w rodzinie	11	22	4	7	2	2
Alkoholizm	38	47	44	56	41	48

Narkomania	8	12	7	7	10	11
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	19	25	11	14	10	16
Sytuacja kryzysowa	1	1	1	1	0	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie

Jak wynika z analizy powyższej Tabeli nr 3 nadal głównym powodem trudnej sytuacji życiowej pozostaje ubóstwo, ponad 50% korzystających jako główny powód swojej trudnej sytuacji podaje niskie dochody. Drugim najczęściej występującym powodem trudnej sytuacji rodzin pozostaje długotrwała lub ciężka choroba. Rzadko zdarza się, że w rodzinie występuje tylko jedna przyczyna trudnej sytuacji w jakiej rodzina się znalazła. Najczęściej jest to kilka powodów. Zaskakujący jest fakt, że z roku na rok maleje liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W roku 2020 aż 128 rodzin zakwalifikowano do pomocy społecznej z powyższego powodu, a w roku 2023 liczba ta spadła do 51 takich rodzin. tj. o 40% mniej. Można przypuszczać, że taka zmiana wynika z rosnącej liczby rodzin z dziećmi, które pracują z asystentem rodziny. Asystent rodziny prowadzi trening budżetowy, prowadzenia gospodarstwa domowego i wiele innych, które uczą rodziny zarządzania budżetem domowym. Inną przyczyną takiego stanu rzeczy jest transfer środków finansowych do rodzin, wynikający z aktualnej polityki państwa, co wpłynęło na poprawę finansową rodzin i spowodowało spadek liczby rodzin zgłaszających się po wsparcie społeczne.

Tabela nr 4 – Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą

Typy rodzin z dziećmi	2021			2022		2023	
		Ogółem liczba rodzin z dziećmi 95 z tego:	Liczba osób w rodzinach	Ogółem liczba rodzin z dziećmi 84 z tego:	Liczba osób w rodzinach	Ogółem liczba rodzin z dziećmi 112 z tego:	Liczba osób w rodzinach
Jedno dziecko		40	105	36	90	40	100
Dwoje dzieci		29	109	28	99	35	124
Troje dzieci		15	73	13	65	19	88
Czworo i więcej dzieci		6	34	4	23	10	58
Rodziny niepełne		49	151	35	94	36	123

Rodziny bez dzieci	352	415	404	480	300	372
---------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie

Analizując dane z powyższej Tabeli nr 4 widocznym jest w ostatnich latach trend, iż z pomocy społecznej korzystają głównie rodziny bez małoletnich dzieci w składzie rodziny.

Spadek liczby rodzin z dziećmi korzystających z pomocy niestety nie jest jednoznaczny z poprawą kondycji rodzin w zakresie funkcjonowania w wymiarze opiekuńczo-wychowawczym czy społecznym. To powoduje, że przed pomocą społeczną oraz innymi służbami, stoi bardzo trudne zadanie dotarcia do rodzin, które borykają się z różnymi trudnościami a nie chcą ingerencji służb w swojej rodzinie i nie zgłaszają się po szeroko rozumianą pomoc.

Dla prawidłowego rozwoju dziecka nie wystarczy tylko zapewnienie opieki czysto materialnej. Ważne jest stworzenie mu poczucia przynależności, zapewnienie bezpieczeństwa i otoczenie go troską, miłością i zainteresowaniem. W przypadku gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy tej wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do Dyrektora OPS o jego przydzielenie. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Tabela nr 5 – Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny

Wyszczególnienie	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba asystentów rodziny	4	4	4
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	67	64	68

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie

Jak wynika z powyżej przedstawionych danych, od kilku już lat liczba asystentów jest stała i wynosi 4 osoby, liczba rodzin, która korzysta z ich wsparcia od lat nie przekracza 70 rodzin rocznie.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Dnia 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, na podstawie której asystent rodziny otrzymał dodatkowe zadania na rzecz rodziny. Asystent rodziny koordynuje poradnictwo u kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin lub też u rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Osoby zgłaszające się po jednorazowe świadczenie z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” otrzymują w Ośrodku Pomocy Społecznej w Pszczynie Informator dotyczący uprawnień wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (załącznik nr 1). Liczbę rodzin, które otrzymały jednorazowe świadczenie „Za życiem” w wysokości 4 tys. złotych przedstawia poniższa tabela.

W latach 2021-2023 liczba umieszczanych dzieci w pieczy zastępczej kształtuje się na podobnym poziomie. Wyjątkiem jest tu rok 2022, kiedy to wzrosła ta liczba o 13,5 %. Wzrost ten rzutuje także na wzrost nakładów finansowych Gminy, przeznaczonych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.

Z analizy dokumentacji OPS wynika, że głównymi przyczynami trudności w funkcjonowaniu rodziny i niewypełnianiu czy zaniedbywaniu wypełniania ról opiekuńczo-wychowawczych, które doprowadzają do kryzysu w rodzinie, a w rezultacie konieczności zabezpieczenia dzieci poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej, są uzależnienia (alkohol, narkotyki), przemoc w rodzinie, nieleczone choroby psychiczne i zaburzenia osobowości oraz upośledzenie intelektualne znacznego stopnia.

Tabela nr 6 - Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Ogólna liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	85	98	84
Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	13	17	17
Liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	72	81	67

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie

Analizując powyższe dane można zauważyć, że najwięcej dzieci w pieczy zastępczej przebywało w roku 2022. Należy przypomnieć, że był to czas, kiedy Polska była ogarnięta pandemią, a obywatele byli zmuszeni do izolowania się w mieszkaniach. To nastręczało wiele napięć i sytuacji konfliktowych. Obostrzenia wpłynęły na codzienne funkcjonowanie w każdej sferze życia. Zmianie uległy: działalność instytucji społecznych, szkół, uczelni, zmieniły się także działania pomocowej wspierające względem rodzin niewydolnych wychowawczo.

Dodatkowo w tym czasie ograniczone było wsparcie i nadzór instytucji pomocowych. Wzrost ilości dzieci, które znalazły się poza własną rodziną biologiczną znacząco wpłynęła na wzrost nakładów finansowych Gminy na pokrycie kosztów utrzymania tych dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela nr 7 – Nakłady Gminy Pszczyna na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Kwota przeznaczona przez Gminę Pszczyna na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej instytucjonalnej	256.374,80	330,443,24	413,172,43
Kwota przeznaczona przez Gminę Pszczyna na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej rodzinnej	383,335,90	468,605,94	587,893,37

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie

Procedura "Niebieskie Karty" to procedura interwencyjno-pomocowa, obejmująca działania wielu instytucji, której celem jest zatrzymanie przemocy domowej oraz pomoc w wychodzeniu z tej sytuacji. Realizowane działania są indywidualnie dostosowywane do potrzeb danej rodziny.

Uruchomienie procedury może nastąpić w różny sposób i w różnych okolicznościach:

- podczas interwencji policji w rodzinie,
- na prośbę osoby doznającej przemocy,
- w trakcie kontaktu przedstawiciela instytucji upoważnionej do wszczęcia procedury z osobą, która doznaje przemocy,
- po zaobserwowaniu niepokojących sygnałów przez wychowawcę lub pedagoga szkolnego,
- podczas badania lekarskiego,
- w wyniku zgłoszenia w jednej z instytucji przez świadka przemocy w rodzinie.

Warto pamiętać o tym, że przedstawiciel instytucji jest zobowiązany do uruchomienia procedury "Niebieskie Karty" nawet w sytuacji, gdy osoba wobec której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy nie wyraża na to zgody.

Procedura wynika z przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Szczegółowe warunki realizowania tej procedury, zadania służb oraz formularze

„Niebieskich Kart” określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku. Analizując dane dotyczące spisanych ilości NK w poszczególnych latach tj. 2020-2023 można zauważyć, że znacząco nastąpił ich wzrost w roku 2022. Zmiany jakie pandemia wymusiła na funkcjonowaniu rodzin wpłynęły na ich funkcjonowanie. Nierzadko 24 godzinne przebywanie razem na niewielkim metrażu podczas kwarantanny pandemicznej generowało wiele napięć i sytuacji wzmacniających zachowania agresywne. Dodatkowo wpływ na generowanie wielu napięć miała niestabilność ekonomiczna, utrata dochodów i związany z tym stres. Najwięcej NK założonych zostało w 2022 roku przez Policję. Podobnie w pozostałych latach policjanci są osobami najczęściej zakładającymi NK z uprawnionych do tego instytucji, co pokazuje Tabela nr 9.

Tabela nr 8 – Liczba „Niebieskich Kart”

Rok	Liczba założonych „Niebieskich Kart”
2021	92
2022	111
2023	96

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie

Tabela nr 9 – Liczba i rodzaj instytucji wypełniających Niebieskie Karty

lp.	Instytucja wypełniająca NK	Ilość wypełnionych NK 2021	Ilość wypełnionych NK 2022	Ilość wypełnionych NK 2023
1	KPP	76	80	75
2	OPS	13	24	15
3	PCPR	2	0	0
4	GKRPA	0	0	0
5	SZKOŁY PRZEDSZKOŁA	1	7	6
6	SŁUŻBA ZDROWIA	0	0	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie

Zasoby Gminy Pszczyna

Zasoby instytucjonalne Gminy Pszczyna, to instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą rodziny, w tym:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny,
- Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej
- Punkt Interwencji Kryzysowej,
- Powiatowa Komenda Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Ośrodek Psychoprofilaktyki „Błękitnego Krzyża”,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Placówki oświatowo-wychowawcze, w tym: 21 przedszkoli, 20 szkół podstawowych, 2 technika, 4 licea ogólnokształcące, 5 szkół branżowych I stopnia,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- Organizacje pozarządowe,
- Sąd rodzinny - kuratorzy sądowi,
- Kościoły i związki wyznaniowe.

Analiza SWOT

W konstruowaniu niniejszego Programu zastosowano analizę SWOT, która przedstawia prognozę systemu wsparcia i pieczy zastępczej w Gminie Pszczyna. Pozwala określić jego mocne i słabe strony oraz określić płynące z otoczenia szanse i zagrożenia umożliwiające lub hamujące planowane działania.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb społecznych, policji, pracowników oświaty, • Dobrze zorganizowana sieć przedszkoli, szkół i placówek edukacji oraz powstawanie prywatnych placówek typu: żłobek, przedszkole,	• Bierna postawa rodzin wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie, • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta, psychiatra, mediator),

• Wysokie kwalifikacje pracowników, dobrze wykształcona, stale doksztalająca się kadra działająca na rzecz rodziny, • Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, • Powołany Zespół Interdyscyplinarny w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, • Usługi opiekuńcze i specjalistyczne świadczone przez OPS, • Mieszkania treningowe będące w dyspozycji OPS dla osób i rodzin w kryzysie, • Dom dla bezdomnych matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży prowadzony przez Fundację Dobrego Pasterza funkcjonujący na terenie Gminy, • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • Baza instytucji wspierających rodzinę (OPS, PCPR, policja, sąd, kuratorzy, służba zdrowia, oświata, kościoły), • Dobra baza rekreacyjno-sportowa (tereny zielone, park, place zabaw, boiska, hala sportowa i stadion sportowy), • Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży, • Wolontariat prowadzony w ramach OPS, • Fundusz Sprawiedliwości - pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem.	• Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetów, • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach rodzin zastępczych, • Brak rodzin wspierających, • Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) oraz brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów, • Niewystarczająca liczba miejsc w placówkach oferujących opiekę dla najmłodszych, szczególnie w żłobkach, • Niewystarczająca ilość rodzin zastępczych i miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,	• Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów,

• Edukacja rodziców, w szczególności w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzania budżetem domowym, podjęcia stosownego leczenia lub terapii, • Szeroko pojęta edukacja społeczna za pośrednictwem Internetu, mediów, prasy lokalnej, kampanii społecznych, • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, • Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych, • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym, • Podniesienie efektywności i skuteczności działań z zakresu diagnostyki poradnictwa psychologicznego.	• Brak infrastruktury dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych - świetlice terapeutyczne, • Wzrost kosztów utrzymania rodzin, • Wzrost patologicznych zachowań, konsumpcjonizm, narastająca przemoc, upadek autorytetów, • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, hazardu, Internetu, środków odurzających, • Brak dostępności społeczeństwa do wielu usług ze względu na trudną sytuację finansową, • Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych, • Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego.

Adresaci Programu

Program skierowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Pszczyna, a w szczególności:

- Rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, niezaradnych życiowo,
- Rodzin żyjących w ubóstwie, w tym dotkniętych bezrobociem,
- Rodzin z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności,
- Rodzin dotkniętych przemocą,
- Dzieci i młodzież zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- Rodzin dysfunkcyjnych.

Program skierowany jest przede wszystkim do wszystkich rodzin wychowujących dzieci na terenie Gminy Pszczyna, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodzin, którym Sąd Rodzinny ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Jego realizacja polegać będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucjami państwowymi, samorządowymi, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami,

które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

Założenia Programu

Cel główny programu:

Przeciwdziałanie dysfunkcjom i efektywne wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wsparcie kobiet w ciąży i rodzin z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem dziecka lub nieuleczalnie chorym dzieckiem.

Cele szczegółowe:

- wsparcie rodzin z dziećmi w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin z dziećmi,
- zapewnienie bezpieczeństwa rodzinie z dziećmi,
- koordynowanie działań różnych instytucji działających w obszarze wspierania rodziny i dziecka,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej,
- koordynowanie działań na rzecz kobiet w ciąży i rodzin z ciężko upośledzonym i nieuleczalnie chorym dzieckiem (potwierdzone zaświadczeniem lekarskim zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”).

Przewidywane formy i efekty działania

Realizacja zaplanowanych działań oraz przewidzianych form pomocy rodzinom z terenu Gminy Pszczyna uzależniona jest przede wszystkim od sytuacji, w której znajduje się dana rodzina. Nieodzownym elementem służącym diagnozie będzie wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pszczynie. Wszystkie działania mają zapobiec dysfunkcjom w rodzinie, minimalizować negatywne skutki sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz przyczynić się do poprawy funkcjonowaniu rodzin. Program powinien również przyczynić się do zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

Przewidywane formy działania:

- Zachęcanie rodzin do wzięcia udziału w projektach oraz szkoleniach mających na celu zmotywowanie do podjęcia pracy oraz zmiany dotychczasowej sytuacji bytowej,
- Motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji,
- Edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach,
- Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, finansowych, bytowych,
- Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną oraz wsparcie asystenta rodziny,
- Prowadzenie kampanii promujących instytucję rodziny oraz prawidłowe funkcjonowanie rodziny w społeczeństwie,
- Upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo,
- Dążenie do reintegracji rodzin,
- Definiowanie i gwarantowanie dzieciom podstawowych potrzeb socjalno-bytowych,
- Mobilizowanie i poszerzanie kręgu podmiotów pracujących z rodzinami przeżywającymi trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- Rekonstrukcja środowiska rodzin biologicznych, oczekujących na powrót dzieci z pieczy zastępczej.

Przewidywane efekty Programu

- Poprawa funkcjonowania dziecka i rodziny w strukturach społecznych,
- Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin,
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego rodzin,
- Zminimalizowanie problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach wymagających wsparcia,
- Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych rodzin, celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych i wykluczenia społecznego,
- Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny biologicznej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- Aktywizacja zawodowa i usamodzielnienie osób w rodzinach dysfunkcyjnych, będącymi beneficjentami pomocy społecznej,
- Pomoc rodzinom w sytuacji urodzenia ciężko upośledzonego i nieuleczalnie chorego dziecka,

- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

Koordynator Programu

Realizacja Programu będzie koordynowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie.

Czas realizacji Programu

Program został opracowany na lata 2025-2027.

Źródła finansowania Programu

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodzin na lata 2025-2027 odbywać się będzie przy pomocy środków z budżetu Gminy Pszczyna, z budżetu państwa, Unii Europejskiej, funduszy zewnętrznych oraz innych źródeł finansowania.

Monitoring oraz ewaluacja

Program zaplanowany na lata 2025-2027 będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczynie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby, oraz ukierunkują działania, które pozwolą uzyskać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie koniecznych zmian w programie. Ocena, ta w postaci sprawozdania z przebiegu realizacji Programu zostanie przedłożona Burmistrzowi Pszczyny oraz Radzie Miejskiej do końca marca każdego roku, po upływie pełnego roku realizacji Programu. Sprawozdanie będzie obejmowało między innymi dane z zakresu celów szczegółowych niniejszego Programu. Program będzie miał charakter otwarty, a jego ewaluacja będzie prowadzona zależnie od aktualnie występujących potrzeb.

Podsumowanie Programu

Mocną stroną Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest jego opracowanie na potrzeby lokalnej społeczności. Uwzględnia on jej potrzeby, problemy z którymi się boryka, ale też mocne strony i zasoby jakimi charakteryzuje się właśnie to środowisko lokalne, jakim jest

Gmina Pszczyna. Kluczowym jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

Wyzwaniem dla współczesnej pomocy społecznej jest wspomaganie rodzin niewydolnych, w których błędy wychowawcze przekazywane są z pokolenia na pokolenie, a środowisko nie dostarcza przykładów "dobrego rodzicielstwa". Z uwagi na nieustające zmiany zachodzące w środowisku społecznym, niezbędnym jest ciągłe poszukiwanie nowych koncepcji i rozwiązań, jak również powiększanie grona podmiotów współpracujących na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania swoich obowiązków. Należy także podkreślić, że celem ostatecznym zawsze będzie zapewnienie prawidłowo funkcjonującego środowiska dla bezpieczeństwa i dobra dziecka. Zmianie ulegać będą jedynie techniki, metody.

Sprostanie temu wyzwaniu uzależnione jest od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

INFORMATOR

Dotyczący uprawnień wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Wszystkie kobiety w ciąży mają prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Informację o przysługujących uprawnieniach uzyskasz

- W przychodni,
- W szpitalu,
- W Ośrodku Pomocy Społecznej (OPS), 43-200 Pszczyna, ul. Kilińskiego 5a, tel. 32 210 41 73, e-mail ops@pszczyna.pl, www.opspszczyna.pl
- W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), 43-200 Pszczyna, ul. Dworcowa 23, tel. 32 449 01 45, e-mail pcprpszczyna@interia.pl, www.pcprpszczyna.pl

Uprawnienia przysługują

- Rodzinom, w których przyjdzie lub przyszło na świat ciężko chore dziecko:
 - ciężko i nieodwracalnie upośledzone,
 - nieuleczalnie chore na chorobę zagrażającą jego życiu,
- Kobietom, które otrzymały informację o tym, że ich dziecko może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu,
- Kobietom, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych,
- Kobietom, które po porodzie nie zabiorą do domu dziecka z powodu:
 - poronienia,
 - urodzenia dziecka martwego,
 - urodzenia dziecka niezdolnego do życia,
 - urodzenia dziecka obciążonego wadami wrodzonymi lub śmiertelnymi schorzeniami.

Podstawa skorzystania z uprawnień

Zaświadczenie lekarskie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie umysłowe albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu wydane przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego:

- Posiadającego specjalizację II stopnia lub posiadającego tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii.

Uprawnienia

Okres okołoporodowy:

- Badania, które wykrywają potencjalne nieprawidłowości w ciąży (diagnostyka prenatalna),
- Dodatkowe wizyty położnej w opiece nad dzieckiem (tzw. wizyty patronażowe) oraz większa ilość wizyt poradnictwa edukacji przedporodowej, dotyczące porodu, połogu, karmienia piersią i rodzicielstwa,
- Poród w szpitalu zgodnie ze wskazaniami lekarskimi,
- Koordynowana opieka nad kobietą w ciąży, zwłaszcza ciąży powikłanej tj. zapewnienie opieki położniczej kobiecie i opieki neonatologicznej noworodkowi,
- Wsparcie kobiety karmiącej piersią (poradnictwo laktacyjne).

Dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością:

- Porady dotyczące pielęgnacji i wychowywania dziecka,
- Pierwszeństwo w udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej,
- Pomoc psychologiczna dla rodziców,
- Rehabilitacja lecznicza,
- Wyroby medyczne (pielucho majtki, cewniki, protezy, inne) na podstawie zlecenia upoważnionej osoby,
- Zakup leków poza kolejnością,
- Opieka nad dzieckiem na czas urlopu bądź odpoczynku (tzw. opieka wytchnieniowa), zapewniona przez:
 - dzienne ośrodki wsparcia – placówki całodobowe,
 - organizacje pozarządowe,
 - zorganizowany wypoczynek dla osób niepełnosprawnych,
- Opieka paliatywna i hospicyjna,
- Kompleksowe usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne,
- Pomoc prawna.

Jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł

Przysługuje:

- matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód,
- Na wniosek o wypłatę świadczenia złożony w okresie do 12 miesięcy od dnia narodzin żywego dziecka. Wniosek złożony po tym terminie nie jest rozpatrywany.
- Wyłącznie w przypadku, gdy matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną najpóźniej od 10 tygodnia ciąży do porodu.

Pomoc i wsparcie asystenta rodziny

Ze wsparcia asystenta rodziny możesz skorzystać w każdej sytuacji, gdy wyrazisz taką wolę. W tym celu należy złożyć stosowny wniosek do Ośrodka Pomocy Społecznej w Pszczynie.

Asystent rodziny:

- Udzieli informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny,
- Będzie mógł cię reprezentować przed instytucjami i urzędami (oprócz zakładów opieki zdrowotnej),
- Udzieli wsparcia i pomocy w przezwyciężeniu problemów wychowawczych.

Rodzice dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością

Realizatorami wsparcia dla rodzin na terenie Gminy Pszczyna są:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), 43-200 Pszczyna, ul. Dworcowa 23, tel. 32 449 01 45, e-mail pcprpszczyna@interia.pl, www.pcprpszczyna.pl
- Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS), 43-200 Pszczyna, ul. Kilińskiego 5a, tel. 32 210 41 73, e-mail ops@pszczyna.pl, www.opspszczyna.pl

Dofinansowanie ze środków PFRON

Możesz uzyskać dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) składając odpowiedni wniosek w PCPR w Pszczynie, przeznaczone na:

- Uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym na podstawie:
 - skierowania od lekarza prowadzącego,
 - spełnienia kryterium dochodowego,
- Likwidację barier architektonicznych (likwidacja utrudnień w budynku lub mieszkaniu),
- Likwidację barier w komunikowaniu się,
- Likwidacja barier technicznych,
- Zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (np. aparaty ortopedyczne, gorsety, protezy kończyn, obuwie ortopedyczne, kule, laski, wózki, materace przeciwoleżynowe, pasy przepuklinowe, aparaty słuchowe, sprzęt stomijny, cewniki, inhalatory – na podstawie zlecenia lekarza prowadzącego),
- Usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika – jeśli uzasadniają to potrzeby osoby niepełnosprawnej.

Inne świadczenia dla rodziców z dziećmi na utrzymaniu (w tym z niepełnosprawnymi)

Należy złożyć wniosek w Ośrodku Pomocy Społecznej w Pszczynie:

- Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego
- Świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne
- Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe)
- Świadczenie rodzicielskie
- Zasiłek z ustawy „Za Życiem”

Świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej

- Świadczenia pieniężne (zasiłek stały, okresowy, celowy, specjalny zasiłek celowy – zgodnie z wymogami zawartym w ustawie o pomocy społecznej),
- Świadczenia niepieniężne (praca socjalna, poradnictwo, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze - zgodnie z wymogami zawartym w ustawie o pomocy społecznej).

Placówki specjalistyczne na terenie Gminy Pszczyna

- Dzienny Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy (DOREW) Piasek, ul. Dworcowa 27, tel. 32 210 48 47, e-mail: dorw@alpha.pl
- Specjalny Ośrodek Edukacyjno-Leczniczo-Rehabilitacyjny Dla dzieci Niewidomych i Niedowidzących, 43-229 Rudółtownice, ul. Zawadzkiego 128, tel. 32 449 05 59, e-mail: biuro@zameczek.org.pl
- Pszczyński Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny, Pszczyna, ul. Antesa 1, tel. 32 210 34 69

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Pszczyna, ul. Zamenhofa 5, tel. 32 210 37 16, e-mail: pped@pped.pl
- Poradnia Zdrowia Psychicznego "Hipokrates", Pszczyna ul. Zdrojowa 65, tel. 32 210 30 31

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Cele jakie stawia przed sobą Program ukierunkowane są przede wszystkim na stworzenie warunków do pozostania dziecka w rodzinie naturalnej (biologicznej) bądź do jego powrotu do rodziny. Ma również za zadanie aktywizowanie rodzin do podejmowania działań wzmacniających prawidłowe wypełnianie funkcji rodzicielskich oraz zmniejszanie deficytów osłabiających funkcjonowanie rodziny.

Wobec powyższego podjęcie stosownej uchwały jest uzasadnione.

BURMISTRZ

Danusia Skrobol